བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནས་བབ་ལ་དཔྱད་པ།

(སྟོད་ཆ།)

西藏历史地位辨

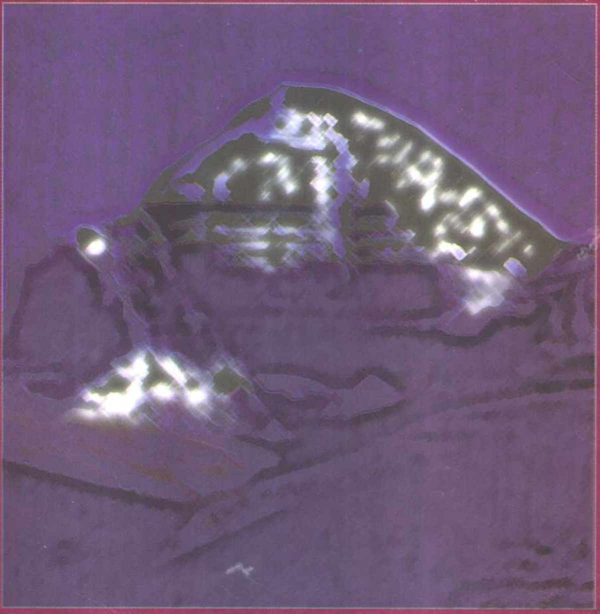

COMMENTS ON THE HISTORICAL STATUS OF TIBET

དབང་ཀོད་དང་། ཤེས་རབ་ཉི་མ། ཐང་ཅ་ཝེ་གསུམ་གྱིས་བརྩམས།
སྐལ་དོན་དང་། ལྷོ་བཟང་། ཚེ་ནོར་སོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

0464497

མི་ཁྲིན་ཞིང་ཆེན་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་
ཁང་གི་གཙོ་གནད་ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི།

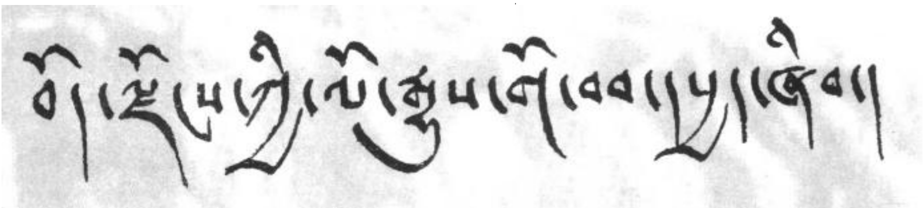

—— ཞྭ་སྒབ་པའི་《བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས》དང་ཧྥན་ཕུ་རག་
གི་《བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལོ་བབ》ཅེས་བྱ་བར་དཔྱད་གཏམ་བརྗོད་པ།

(སྟོད་ཆ།)

དབང་རྒོད་དང་། ཤེས་རབ་ཉི་མ། ཐང་ཅ་ལྷེ་གསུམ་གྱིས་བརྩམས།
སྐལ་དོན་དང་། བློ་བཟང་། ཚེ་ནོར་སོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར།

西南民族学院图书馆
0464497

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

0464497

པར་སྐྲུན་གསལ་བཤད།

《བོད་སྤྱོངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀོ་བབ་དཔྱད་ཞིབ་》ཅེས་བྱ་བའི་བོད་ཡིག་གི་དེབ་འདི་ནི་༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་༩པར་ཀློ་མཐུན་དབང་རྒོད་ལགས་དང་། ཤེས་རབ་ཉི་མ། ཐང་ཅ་ལྷེ་བཅས་ཀྱིས་བརྩམས་ཤིང་། ངེད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་ལས་བསྒྱུར་ནས་བསྐྲུན་པ་ཡིན། དེབ་འདིའི་ནང་དུ་རྩོམ་པ་པོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔྱད་གཞི་མང་དག་ལ་བརྟེན་ཞིང་། མར་ལེ་ནིང་ལུགས་མཛོ་ཙེ་ཏུང་དགོངས་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ནས་སྔར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཞྭ་སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་གྱིས་བྲིས་པའི་《བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་》ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཧོ་ལན་ཏེ་བ་ཧྲན་ཕུ་རག་གིས་བྲིས་པའི་《བོད་སྤྱོངས་ཀྱི་ཀོ་བབ་》ཅེས་པའི་དེབ་གཉིས་ནས་མ་ཏུང་ཁག་བཅུག་གིས་“བོད་རང་བཙན་”སྨྲ་བ་བཟོ་སྒྲིལ་བྱེད་པར་དགག་པ་ཤུགས་དང་ལྡན་པ་བསྐྱོད་འདུག ༡༩༩༥ལོར་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་པར་སྐྲུན་བྱས་རྗེས་སྤྱི་ཚོགས་ཕྱོག་ན་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་དེ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་མང་པོས་དེ་ནི་“བོད་རང་བཙན་སྨྲ་བར”དགག་ལན་ཆ་ཚང་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་དེབ་ཅིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གནང་། དཔེ་དེབ་དེ་འདྲ་ཞིག་བོད་རིགས་མི་དམངས་རྣམས་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་ནས་ཞྭ་སྒབ་པ་དང་ཧྲན་ཕུ་རག་གི་གདོང་རིས་གསལ་མཐོང་ཡོང་བ་དང་“བོད་རང་བཙན་སྨྲ་བའི་”འབྱུང་ལུགས་འབྱུང་ཁུངས་དང་ངོ་བོ་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པར་བྱེད་ཆེད་ཀྱང་དབྱང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའི་རྒྱབ་སྐྱོར་འོག་ངེད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༡༩༩༨ལོ་ནས་བོད་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་བའི་འགོ་བརྩམས།

དེབ་འདི་བོད་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་རིང་སྒྱུར་པ་པོ་རྣམས་ནས་རྒྱ་ཡིག་རྩོམ་པ་པོས

ལུང་དུ་དྲངས་པ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་རིགས་སྣར་བོད་ཡིག་ཏུ་འཕེབས་སྐབས་བོད་ཡིག་མ་ཡིག་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་གདུགས་གང་ཐུབ་བྱས་མེད། འོན་ཀྱང་མ་ཡིག་ལ་ལ་ཕྱིར་བརླགས་ཤོར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མ་བརྙེད་པ་མང་དག་མཆིས་པས་རྒྱ་ཡིག་གི་འགྱུར་ཇི་བཞིན་བོད་ཡིག་ལ་ཕབ་པ་ལས་ཐབས་ཟད། བོད་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་རིང་ཀྲུང་དབྱང་མི་རིགས་ཡིག་སྒྱུར་ལྟེ་གནས་བོད་ཡིག་ཁང་དང་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་དཔེ་མཛོད་ཁང་སོགས་དང་གཞན་བློ་མཐུན་མང་པོས་རོགས་རམ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་བྱུང་བར་ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེབ་འདི་ནི་འགྱུར་མེད་དང་། བློ་བཟང་། སྐལ་དོན། ཚེ་ནོར། ཡུལ་དགའ། ཚེ་རིང་མཚོ་མོ། དར་རྒྱས། སྐལ་བཟང་དར་རྒྱས། གཡུ་སྒྲོན། འཕྲིན་ལས་རྒྱལ་མཚན། དཔལ་འཛོམས། མིག་དམར་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་དང་། བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་ཚབ་སྤྲེལ་ཚེ་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་དང་། ནོར་བྲང་ཨོ་རྒྱན། ལྷག་པ་ཚེ་རིང་བཅས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཡིག་ལ་ཞུ་དག་གནང་ཞིང་། ཀྲུང་དབྱང་མི་རིགས་ཡིག་སྒྱུར་ལྟེ་གནས་བོད་ཡིག་ཁང་གི་བློ་མཐུན་དུ་ནས་མ་ཡིག་དང་འགྱུར་ཡིག་བསྡུར་ཞུས་མཛད། རྒྱ་ཡིག་རྩོམ་པ་པོ་དབང་རྒོད་ལགས་རང་ངོ་མས་འགྱུར་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་མ་ཡིག་གཉིས་བསྡུར་ཞུས་དང་འགོ་ནས་མཇུག་བར་གྱི་མི་མིང་ལ་སོགས་པའི་མིང་རྣམས་གཅིག་གྱུར་ཀྱང་གནང་།

ངེད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་འགྱུར་གྱི་སྐྱུས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་དག་དང་པར་ཞུས་སོགས་གང་ཐུབ་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ལྷག་དབང་གིས་འགྱུར་ནང་ལ་ནོར་འཛོལ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་ཤག་ལ་སློག་པ་པོ་རྣམ་པས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྤྲོལ་ཡོད་པ་མཁྱེན་མཁྱེན་མཁྱེན།།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས།

སྔོན་གཞི།

༡༩༨༠ལོར་ཕྲན་གྱིས་བོད་ལྗོངས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་སྐབས་ཞྭ་སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་གྱིས་བརྩམས་པའི་《བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས》ཀྱི་རྒྱ་ཡིག་གི་པར་གཞི་བཀླགས་སྐྱོང དཔེ་ཆ་དེས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གནད་དོན་རྣམས་ཡིན་མིན་གོ་ལྡོག་པ་དང་། བོད་ས་གནས་དང་མེས་རྒྱལ་གྱི་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་འཁྱོག་བཤད་དང་རྫུན་བཟོ། ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཞི་བའི་གྲོས་མཐུན་དང་《བོད་ལྗོངས་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན》བཞག་པར་ཤུགས་ཆེན་གྱིས་དམའ་འབེབས། ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་བ་ནས་བཟུང་བོད་ལྗོངས་ས་གནས་ལ་སྐབས་ཆེ་ཞིང་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་གོང་འཕེལ་བྱུང་བ་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་པ། ཀྲུང་གོའི་གུང་ཁྲན་ཏང་དང་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་གནང་བ་དང་བོད་སྡོད་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་དང་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་བཅིངས་འགྲོལ་དང་། གསར་བརྗེ། འཛུགས་སྐྲུན་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ལ་མཛད་རྗེས་བླ་ན་མེད་པ་བཞག་པར་ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས་དམོད་འདེབས། བོད་ཀྱི་ཡར་ལངས་ཞིང་བྲན་ཁྲི་ཚོ་བརྒྱ་ཕྲག་དང་ལས་རིགས་ཁག་གི་རྒྱལ་གཅེས་མི་དྲག་གིས་བདམས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ལ་གང་འདོད་ཀྱིས་དམའ་འབེབས་དང་"བོད་རང་བཙན"ལ་ཁུར་བསྟོད་ཆེན་པོ་བཅས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། དཔེ་ཆ་དེ་ད་དུང་"བོད་རང་བཙན"སྨྲ་བའི་མཚོན་བྱེད་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་བསྒྲགས་ཚོག

ཞྭ་སྒབ་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་"སྲུང་སྐྱོབ"བྱེད་པར་ཁ

གཡར་ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཡོང་བས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་དུ་མགོ་སྐོར་བའི་ནུས་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན་སོང་། འོན་ཀྱང་དེ་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་རིགས་གཅིག་མཁས་པ་དང་། མཁས་དབང་། གནས་ཚུལ་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པའི་མི་བཅས་དང་འཕྲད་པ་དང་སྲུན་འཁྱིན་དྲག་པོ་བྱས་དང་བྱེད་ངེས་ཡིན། དེའི་དུས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གྲབས་འཛུགས་བྱེད་མཁན་བློ་མཐུན་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་ན་རེ། ང་ཚོས་གལ་ཏེ་དཔེ་ཆ་དེ་ལ་དགག་པ་མ་བརྒྱབ་ན་བོད་ལྗོངས་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་འཛུགས་དགོས་དོན་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པ་ཀ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ་ན་རེ། ཞྭ་སྒབ་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་འཕེན་དུ་བཟུང་ནས་ང་ཚོས་དེ་ལ་མདའ་འཕེན་དགོས་ཞེས་གསུངས། དེའི་རྗེས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྲིད་གྲོས་ཀྱིས་དགག་པ་རྒྱག་རྒྱུའི་ལས་ཀ་དངོས་སུ་བྱ་དགོས་པའི་གྲོས་འགོ་བཏོན་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པ་ལྷ་སྨོན་བསོད་ནམས་ལྷུན་གྲུབ་དང་ཀ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྲན་ལ་གནད་དོན་དེའི་སྐོར་གླེང་བྱུང་། རྗེས་ནས་ཕྲན་གྱི་གྲོགས་པོ་དེ་གཉིས་དང་གྲོགས་པོ་གཞན་འགའ་སྟེ་སྐྱིད་སྡུག་ཕུན་ཚོགས་ཚེ་བརྟན་དང་། ཆབ་སྲིད་ཚེ་བརྟན་ཕུན་ཚོགས། མཚོ་སྔོ་དོན་གྲུབ་ཚེ་རིང་། ལྷའུ་ཧ་ར་ཐུབ་བསྟན་བསྟན་དར། གླང་མདུན་ཀུན་དགའ་དབང་ཕྱུག ལྷ་ཀླུ་ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་སྲིད་གྲོས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་པ་དང་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་པའི་རིགས་གཅིག་མཁས་པ་དང་མཁས་དབང་བཅས་པས་རྩ་འཛུགས་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཞྭ་སྒབ་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་བཀླགས་ཤིང་། དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་གྲ་སྒྲིག་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་རྩོམ་བྲིས་པ་དང་། ཀ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ་དང་། མཚོ་སྔོ་དོན་གྲུབ་ཚེ་རིང་། སྐྱིད་སྡུག་ཕུན་ཚོགས་ཚེ་བརྟན་གསུམ་གྱིས་དེའི་འགོ་ཁྲིད་ཅིང་ཆབ་སྲིད་ཚེ་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་རྩོམ་བྲིས་གནང་ཡོད། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས་བློ་མཐུན་སྲུང་ཙི་ཡོན་ཡང་ཚོགས་འདུར་ཞེབས་ནས་སྐུལ་མ་གཏོང་བ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཕྱག་ལས་གནང་། འོན་ཀྱང་དེའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་

ཤེས་རིག་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གལ་ཆེན་འདི་རང་རྒྱལ་དུ་ད་དུང་རྣམ་གྲངས་དངོས་སུ་བཙུགས་མེད་ཅིང་། ལས་ཁུངས་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། སྟོབས་ཤུགས་རྩ་འཛུགས། རྒྱུ་ཆ་བསྡུ་སྒྲིག་བཅས་བྱེད་པའི་གནད་དོན་རྣམས་ད་དུང་སྣ་གོན་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ཁྲོད་དུ་གནས་པ་དང་། ད་དུང་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་དག་བཅས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཞྭ་སྐབ་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་ལ་ལས་ཁུངས་དང་མི་སྣ་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་དགག་པ་རྒྱག་པའི་གྲ་སྒྲིག་ཙམ་བྱས་པ་ལས་དགག་རྒྱག་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་འབྲི་འགོ་བརྩམས་ཟིན་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཀྱང་སུ་མཐུད་དུ་འབྲི་ཐུབ་མེད། ཡིན་ནའང་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་ཆབ་སྲིལ་ཚེ་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་《བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཡུ་ཡི་ཕྲེང་བ་》ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་༡༩༩༡ལོར་པར་སྐྲུན་བྱས་ཤིང་། དེའི་ནང་དུ་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྫུན་གཏམ་ལ་སུན་འབྱིན་དང་སྐྱོན་བརྗོད་གཏིང་ཟབ་མང་པོ་བྱས་འདུག

ལོ་རབས་༨༠པའི་དུས་དཀྱིལ་ནས་བཟུང་པེ་ཅིན་དང་། སི་ཁྲིན། བོད་ལྗོངས་བཅས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས་སྔ་རྗེས་སུ་དངོས་སུ་བཙུགས་ནས་ལས་ཀ་སྒྲུབ་འགོ་བརྩམས། ཁོང་ཚོས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་བོད་ལྗོངས་ས་གནས་དང་མེས་རྒྱལ་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གཏིང་ཟབ་བྱེད་པ་དང་"བོད་རང་བཙན"གྱི་བསམ་པའི་ཐབས་རྒྱུན་ལ་སུ་མཐུད་རྒོལ་ལན་སྤྲོད་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ལས་བྱེད་པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་དངོས་དང་སྦྲེལ་ནས་མཁས་དབང་དང་རིགས་གཅིག་མཁས་པ། དེ་བཞིན་ཕྱོགས་སོ་སོའི་མི་དྲག་རྣམས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་ཞྭ་སྐབ་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྷ་ཕྱོགས་མི་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་དགག་རྒྱག་དང་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས། དཔེ་དེབ་མང་པོའི་ནང་དུ་དེའི་སྐོར་གྱི་རྩོམ་ཡིག་དང་གཏམ་བཤད་ཀྱང་ཉིན་བཞིན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་མདོར་ན་རྒྱལ་ནང་དུ་དགག་རྒྱག་གི་རླབས་ཕྲེང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་རིམ་གྱིས་ཆགས་ཟིན། དེ་ནི་ཏ་

ཙང་དགའ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

༡༩༩༠ལོར་ཕྲན་གྱིས་པེ་ཅིན་ནས་ཧོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ཧྲན་ཕུ་རག་གིས་བརྩམས་པའི་《བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གོ་བབ་》ཅེས་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་མཐོང་བྱུང་། དཔེ་ཆ་དེའི་སྙིང་དོན་ནི་ཞྭ་སྐབ་པའི་ལྟ་བ་ནས་ཡོང་སོང་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་ཐག་རང་གཅོད་བྱེད་དབང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དོན་གསར་དུ་བསྟན་ནས་བོད་ལྗོངས་སྙིང་པར་"རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་"ཀྱི་གོ་བབ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་རེ་ངན་བཅངས་འདུག དེ་ཀྱང་གོར་སླེབས་མ་ཐག་ཞྭ་སྐབ་པའི་དཔེ་ཆ་དང་མཚུངས་པར་རང་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་ལས་རིགས་ཁྲོད་ཀྱི་དགག་རྒྱག་བྱ་ཡུལ་དུ་གྱུར།

ཞྭ་སྐབ་པ་དང་ཧྲན་ཕུ་རག་གི་དཔེ་ཆ་དེ་གཉིས་པོས་"བོད་རང་བཙན"གྱི་སྐོར་གཅིག་བསྡུས་སུ་བརྗོད་ཅིང་། དེའི་ནང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་བྱེ་བྲག་པ་ནི་གནའ་ནས་དེང་བར་གྱི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་སྤྱི་དང་ནང་སྲོལ་སུ་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་བ་དང་། ཟིང་འཁྲུག་ཞོད་འཛུགས་བཏང་བ། དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་བཏང་བ། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཚོགས་ཁག་ཕྱིར་བྲོས་པ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་བཟུང་བའི་ལྟ་སྟངས་སོགས་ཕྱོགས་སྣ་མང་གི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ནང་དོན་ཏ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རྙོག་འཛིང་ཆེ། དཔེ་ཆ་དེ་གཉིས་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་དགག་རྒྱག་ཕྱས་ནས་དེའི་ཤུགས་རྐྱེན་གཙང་སེལ་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགན་ནི་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུའི་ནང་འགྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་མིན། ཐེངས་འདིར་སི་ཁྲོན་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། བློ་མཐུན་དབང་རྒོད་དང་། ཤེས་རབ་ཉི་མ། ཐང་ཅ་ལྦེ་གསུམ་གྱིས་བརྩམས་པའི་《བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གོ་བབ་དཔྱད་ཞིབ་》ཅེས་པའི་དཔེ་ཆ་འདིས་ཞིབ་ཅིང་བདེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆའི་དཔྱད་གཞི་དང་། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད། ཤིན་ཏུ་ནོར་བའི་ཕིར་རྩོ་བཅས་ཀྱིས་ཞྭ་སྐབ་པ་དང་ཧྲན་ཕུ་རག་གི་དཔེ་ཆ་དེ་

གཉིས་པོའི་ནང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་སྣ་ཚོགས་ལ་ཅུང་ཆ་ཚང་ཞིང་ཁྱབ་ཡོངས་ནས་དཔྱད་ཞིབ་དང་དགག་རྒྱག་བྱས་པ་དང་། ཞྭ་སྒབ་པ་དང་ཧྥན་ཕུ་རག་གིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་དང་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཞེས་པ་"སྲུང་སྐྱོབ་"བྱེད་ཁུལ་གྱིས་མི་ཀུན་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་བའི་རྫུན་ཆས་རྩ་བ་ནས་བཤུས་པས། ཁོ་ཚོས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གནོད་འཚེ་ཚབས་ཆེན་བཟོས་པ་དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྫོག་རྫིས་བཏང་བའི་རྣམ་པ་ངོ་མ་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ཐུབ་པར་བྱས་ཤིང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་གི་ཡིན་མིན་ཆེན་པོ་དག་གསལ་བར་བྱས། དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་དུ་ཡི་གེ་དང་པར་རིས་སྤེལ་མང་ཡོད་པ་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཁ་ཤས་ནི་ཐེངས་དང་པོར་སྤེལ་བའམ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཀོལ་སྤྱོད་བཏང་ཞིང་། ནང་དོན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་རྩོམ་པ་པོའི་སྒྲུང་ཚོར་དངོས་ལས་བྱུང་བས་གོ་སྐོན་བློ་འགུག་གི་ནུས་པ་ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད། ཕྲན་དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གྲོགས་པོའམ་བློ་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་༡༩༨༠ལོའི་ཟླ་གཞུག་ནས"བོད་རང་བཙན"གྱི་བསམ་བློའི་རླབས་རྒྱུན་ལ་ཆ་ཚང་ཞིང་ཁྱབ་ཡོངས་དང་རྩ་བ་ནས་དགག་རྒྱག་བྱེད་པའི་རེ་འདུན་བྱུང་བ་དེ་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་ཁ་སྐོང་བྱེད་ཐུབ་པ་མ་ཟད་ཕྱོགས་ཁ་ཤས་ཐོག་ང་ཚོའི་བློ་སྣ་ཕྱེ་སོང་། དེ་སྔ་བོད་ལྗོངས་སུ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་ལས་ཀ་བྱེད་མྱོང་བའི་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དཔེ་ཆ་དེ་པར་སྐྲུན་བྱས་པར་ཕྲན་དགའ་སྤྲོ་ཆེན་པོ་བྱུང་། འདི་ནི་བོད་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་བློའི་རླབས་རྒྱུན་བཀག་འགོག་དང་། མེས་རྒྱལ་གཅིག་སྒྱུར་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བར་སྲུང་སྐྱོབ། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་གླིང་ཕྱོགས་ལས་རིགས་ཁྲོད་ཀྱི་བོད་ལྗོངས་གནད་དོན་སྐོར་གྱི་དོགས་གནད་སྣ་ཚོགས་ལ་ལན་བཏབ་པ་བཅས་པའི་དཔེ་ཆ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ཀློག་འོས་པ་ཞིག་རེད། བོད་ལྗོངས་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་དང་མདའ་ཤོག་རིམ་པ་ཡན་གྱི་འགོ་ཁྲིད་བློ་མཐུན་དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་སེམས་ཁུར་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་གནས་དང་སྡེ་ཚན་སོ་སོའི་བློ་མཐུན

རྣམས་ཀྱིས་དེ་བས་ཀྱང་དཔེ་ཆ་འདི་ངེས་པར་ཀློག་འོས་པ་ཞིག་རེད།

"བོད་རང་བཙན་"ཟེར་བའི་བསམ་བློའི་རླབས་རྒྱུན་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ནི་བོད་ལྗོངས་ས་གནས་དང་ཞིང་ཆེན་ནམ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ས་ཁུལ་སོ་སོ་ཐ་ན་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་བསམ་བློ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཐབ་ཕྱོགས་ཐོག་གི་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་ཞིང་དུས་ཡུན་རིང་བའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན། རང་བཙན་རང་དབང་དང་། དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་མཐུན་སྒྲིལ། མི་དམངས་རྒྱ་ཡ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་བཅས་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འོད་སྡོང་ལྡན་པའི་ལམ་ཆེན་དུ་ཞུགས་ཟིན་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་འདུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱར་འཁྲབ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཧྲིར་སྒྱུར། མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་བགོ་བཤའ། སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་བར་གྱི་འགལ་བ་བསྐྱར་བཟོ་བཅས་བྱས་ནས་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་རྣམས་སྔར་བཞིན་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྲན་བཀོལ་དང་བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱིས་དབང་བསྒྱུར་བྱས་པའི་དུས་རབས་ནང་བཞིན་བཤུ་གཞོག་དང་གཉའ་གནོན་འོག་དཀའ་སྡུག་ཉིས་སྐོར་སྦྱོང་དུ་འཇུག་བསམ་པའི་ཞྭ་སྐབ་པ་དང་ཧྲན་ཕྱུ་རག་གཉིས་ཀྱི་སྡོང་བསམ་དང་ལེན་མི་བྱེད་པ་ནི་སྨོས་ཅི་དགོས། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ལས་རིགས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཟུར་གནས་ཀྱི་གླིང་ཕྱོགས་ཁྲོད་དུ"བོད་རང་བཙན་"སྐྱི་བར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་ཡར་ལངས་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་པར་ཡི་རང་བའི་གསུང་རྩོམ་དང་རྩོམ་ཡིག་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཡིད་འཇོག་བྱས་ཡོད། སི་ཁྲིན་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དཔེ་ཚ་འདི་པར་སྐྲུན་བྱས་རྗེས། ཞྭ་སྐབ་པ་དང་ཧྲན་ཕྱུ་རག་གི་དཔེ་ཆ་གཉིས་ལ་དགག་རྒྱག་བྱེད་པའི་དཔེ་ཆ་དང་རྩོམ་ཡིག་ལེགས་པོ་དེ་དུང་མུ་མཐུད་ཐོན་ནས"བོད་རང་བཙན་"ལ་ཁ་རྒྱུང་གཏོང་བའི་རླབས་ཕྲེང་ཕྱར་བས་རྗེ་མཐོར་འགྲོ་སྲིད་པ་དང་། བོད་ལྗོངས་ས་གནས་དང་ཞིང་ཆེན་སོ་སོའི་བོད་

ཁྲུལ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་བཅས་ཀྱི་རྒྱལ་གཙེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཡོངས་སུ་ཐོབ་ནས་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པས་ཕམ་ཁ་འཁྲུར་ངེས་ཡིན་པར་ང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད།

དབྱིན་ཧྲ་ཐང་གིས་

༡༩༩༥ལོའི་ཟླ་༣པར་པེ་ཅིན་དུ་བྲིས།

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com

འགོ་བརྗོད།

དུས་རབས་༡༩པའི་དུས་མཇུག་ཏུ་དབྱིན་ཇི་མི་སེར་སྤྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པའི་ཨ་ཤེ་ཡ་ལྷོ་མའི་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་ཕལ་པ་ནས་སྡུག་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་དགུང་དུ་མཆེད་དེ་ཀྲུང་གོའི་ལྷོ་ནུབ་མཚམས་ཀྱི་ས་མཐའི་མཐོ་སྒང་རྒྱུད་དུ་སྤྲིན་པར་འགྱུར་བར་ཏ་ལམ་དུས་རབས་གཅིག་ཙམ་འདས་ཟིན་ཅིང་། དེ་ནི་"བོད་རང་བཙན"ཞེས་པ་དེ་ཡིན། འཛམ་གླིང་ངེས་གཏན་མེད་པའི་སྡུག་སྤྲིན་དེ་སྐབས་རེར་མཐུག་ལ་སྐབས་རེར་སྲབ་པ་དང་སྐབས་རེར་གཅིག་ཏུ་འདུ་ལ་སྐབས་རེར་ཐར་ཐོར་དུ་འགྱུར་ཡང་ཀྲུང་གོ་དང་འཛམ་གླིང་གི་སྲིད་དོན་གྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་ལ་ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་གྱི་ནུས་པ་ཅི་ཡང་འདོན་ཐུབ་མེད། འོན་ཀྱང་དེའི་ཤུགས་རྐྱེན་ལ་སྣང་མེད་བྱ་མི་རུང་། དེས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་མི་སེམས་བཟང་ཅན་འགའ་ཤས་ཀྱི་མིག་ཟུར་བསྒྲིབས་ཏེ་ཁོང་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གསལ་པོར་མཐོང་མི་ཐུབ་པ་དང་བྱ་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པའི་སྒོ་ནས་ཧུར་ཤ་གཅོད་དཀའ་བར་བྱེད།

མི་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་དཔྱད་ཙུང་ཟབ་མོ་ཞིག་བྱས་ན་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་བསམ་ཀློ་ཞིབ་མོ་གཏོང་འོས་པའི་དོན་དངོས་ཤིག་རྙེད་ཐུབ་སྟེ། དེ་ནི་"བོད་རང་བཙན"ཞེས་པའི་མིང་ཚིག་གི་གསར་གཏོད་བྱེད་དབང་དང་"བོད་རང་བཙན"ཞེས་པའི་དབྱངས་རྟའི་གཞས་སྐོ་འདྲེན་དབང་དེ་སྐྲ་ནག་པོ་དང་། མིག་ནག་པོ། ཤ་མདོག་སེར་པོ་བཅས་ཡིན་པའི་བོད་རྒྱ་སོགས་མི་རིགས་ཀྱི་ཀྲུང་གོའི་མི་ལ་མི་དབང་བར་སྐྲ་སེར་པོ་དང་། མིག་སྔོན་པོ། ཤ་མདོག་དཀར་པོ་བཅས་ཡིན་པའི་དབྱིན་ཇི་དང་ཨ་རི་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ལ་དབང་བ་དེ་ལགས། དུས་རབས་༡༩པའི་དུས་མཇུག་དང་དུས་རབས་༢༠པའི་དུས་

འགོར་ཧིན་རྡུར་བཙའ་སྐོད་བྱེད་པའི་དབྱིན་ཇིའི་ཙུང་ཏུའུ་ཁོར་སྲུང་(Curzon)དང་། རྒྱ་གར་དུ་བཙའ་སྐོད་བྱེད་པའི་དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་གྱི་བློན་ཆེན་མེག་མ་ཧོན་(Mc Mahon)། འབྲས་ལྗོངས་སུ་བཙའ་སྐོད་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་ལས་མི་སྦ་སྦེལ་(Bell)སོགས་ཀྱིས་ཀྲུང་གོའི་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཚང་དང་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་སྲིད་གཞུང་རྒྱབ་ཏུ་དོར་ཏེ་ཐད་ཀར་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གོང་རིམ་དངང་སྐུར་པ་རྣམས་ལ་བཙན་སྐུལ་དང་མགོ་སྐོར་བཏང་ནས་དབྱིན་ཇི་བས་བོད་ལྗོངས་སུ་ཚོང་འགྲུལ་གྲོང་སྡེ་འཛུགས་པ་དང་། ས་ཁྲེལ་བཅད་བཟུང་བྱེད་པ། མི་སེར་སྐྱེལ་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་དབང་སྣ་ཚོགས་ཐོབ་པ་བཅས་བྱས་ཅ་ཐར། བོད་ལྗོངས་ལ་ཆབ་སྲིད་ཐད་ནས་ཚོད་འཛིན་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཐད་ནས་འཕྲོག་བཅོམ། མངའ་ཁོངས་ཐད་ནས་ཁ་བྲལ་དུ་གཏོང་བ་བཅས་པའི་ཁོ་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་སྒྲུབ་ཐབས་བྱ་ཆེད་"བོད་རང་བཙན་"ཞེས་པའི་མིང་ཚིག་ཀྱང་ཐོག་མར་བཏོན། དེའི་སྐབས་དབྱིན་ཇི་བའི་ས་ནས་སྐྱེས་ཐན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བླངས་པའི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྒྲུ་དྲག་ཆེན་པོ་ཚ་རོང་ཟླ་བཟང་དགྲ་འདུལ་དང་བློན་ཆེན་བཤད་སྒྲ་དཔལ་འབྱོར་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པས་གཞན་རྗེས་འབྲངས་ཏེ་"བོད་རང་བཙན་"གྱི་དབྱངས་རྟ་ངག་ལ་ཀྱེར། དུས་རབས་འདིའི་ལོ་རབས་༡༠པའི་ལོ་མཇུག་ནས་ལོ་རབས་༥༠པའི་ལོ་འགོར་ཀྲུང་གོའི་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་འཁྲུག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་དེས་རྒྱལ་ཡོངས་དང་འཛམ་གླིང་ཤར་ཕྱོགས་ལ་གཡོ་འགུལ་ཐེབས་དུས། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་རྒྱ་སྐྱེད་རིང་ལུགས་པས་བོད་ལྗོངས་ལ་ལོ་མང་རིང་བཙན་འཛུལ་བྱས་ནས་ཐོབ་པའི་ཁེ་དབང་ཆེན་པོར་སྲུང་སྐྱོབ་དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་བཅིངས་འགྲོལ་དང་ཀྲུང་གོའི་གཅིག་གྱུར་ལ་བཀག་འགོག་བྱ་ཕྱིར། ལྷ་སར་བཙའ་སྐོད་བྱེད་པའི་དབྱིན་ཇི་དང་ཧིན་རྡུའི་"དོན་གཅོད་ཁང་གི་འགོ་འཛིན་"རི་ཅར་སན་(Richardson)སོགས་ཀྱིས་"བོད་རང་བཙན་"ཡང་བསྐྱར་རྒྱས་པར་གླེང་ཞིང་། དབྱིན་ཇི་གྲོགས་སུ་བརྟེན་པའི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་

སྲིད་སྐྱོང་བློ་ཆེན་སྟག་བྲག་ངག་དབང་གསུང་རབ་དང་། སྐུ་དྲག་ཆེན་པོ་སྲིད་ཚབ་བླ་ཁང་བ་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན། བཀའ་བློན་ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས། རྩིས་དཔོན་ཞྭ་སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་“བོད་རང་བཙན་”གྱི་བླ་དབྱངས་འཛོར་སྐད་འདོན་བཞིན་བླངས། ལོ་རབས་༨༠པའི་དུས་དཀྱིལ་དང་དུས་མཇུག་ཏུ་“བོད་ལྗོངས་ཡུལ་གྱུར་སྲིད་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་འགྲོ་ལུགས་ཀྱི་བློ་འདོན་པ”ཟེར་བའི་འགན་བཞེས་པའི་ཧོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཧྥན་ཕུ་རག་(Michael C. van Walt van Praag)དང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་གྲོས་པ་འགའ་ཤས་ལ་སོགས་པས་ཀྲུང་གོའི་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་བར་ཆད་གཏོང་སླད་དང་། ཀྲུང་གོའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྱ་གཞག་རྒྱལ་ཁའི་ངང་མདུན་དུ་སྐྱོད་པར་བཀག་འགོག་བྱེད་ཕྱིར་བོད་ལྗོངས་ས་གནས་ཀྱི་སྙིང་འཇགས་དང་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་རྣམ་པར་བར་ཆད་གཏོང་ཆེད་“བོད་རང་བཙན་”སྐྱ་བ་ཡང་བསྐྱར་རྒྱས་པར་བརྗོད། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་གྱུར་བའི་བོད་མིའི་ཁྲོད་དུ་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱིན་པའི་དངུལ་དང་ཕན་ཆ་གཞན་དག་ཁ་ཤས་རག་པའི་“བོད་ལྗོངས་ན་གནོན་ཚོགས་ཆེན་”གྱི་ཁོངས་མི་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་དང་། བཀྲས་མཐོང་བསྟན་འཛིན་དགེ་བྱེད། རྒྱ་རི་པད་མ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་“བོད་རང་བཙན་”གྱི་དབྱངས་རྟ་ཡང་བསྐྱར་ངག་ལ་གྱེར། དེ་ལས་“བོད་རང་བཙན་”ནི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་བཙན་འཛུལ་དང་བཙན་དབང་གི་ཆབ་སྲིད་བཀོལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་རྒྱ་སྐྱིད་རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་“བོད་རང་བཙན་”བྱ་རྒྱུའི་སྐད་ཅོར་རྒྱག་བཞིན་པའི་བོད་ཀྱི་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པ་མང་ཆེ་ཤོས་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་པར་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཞིང་རང་ཚུགས་མེད་པའི་མི་དེ་རིགས་ཡིན་པ་མཐོང་ཐུབ། དེ་ནི་“རང་བཙན་རྗོད་མཁན་དག་དོན་དངོས་ཐོག་རང་ཚུགས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན”ཞེས་པ་

ངོ་མ་རེད།

དེང་རབས་ཀྱི་"བོད་རང་བཙན་"ཞེས་པའི་སྨུག་ཕྲིན་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་སྒྲ་ཞབས་རེ་ཙར་སན་དང་ཧྲན་ཕུ་རག་སོགས་མིན་པར་ད་དུང་དེ་ལས་གཏིང་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཤིག་ཡོད་པ་སྙམ་ཅི་དགོས། དེ་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ཁྲིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་སྤྱིའི་སྲིད་ཇུས་དང་གཞི་རྩའི་བྱེད་ཕྱོགས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པའི་གྲུབ་ཆ་ཁག་ཅིག་རེད། སྲིད་ཇུས་དང་བྱེད་ཕྱོགས་གཏན་འཁེལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གསང་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱེལ་བཞིན་ཡོད་པས་དེའི་གནས་ཚུལ་ཡོངས་རྫོགས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འང་རྒྱུས་ལོན་གསལ་པོ་བྱེད་ཐུབ་མེད། འོན་ཀྱང་གནམ་དཔེ་ལ་"བྱ་ངན་རང་གིས་མ་བྱས་ན། གཞན་གྱིས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི"ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར། བྱ་བ་དེ་རིགས་བྱས་ཟིན་ན་ནམ་ཞིག་ལ་གསང་བ་ཕྱིར་གྲུར་ངེས་ཡིན་སྐབས་ད་དུང་དུས་ཚོད་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་གསང་བ་ཕྱིར་ཕྲུབ་ཚད་རིམ་བཞིན་རིམ་བཞིན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན། ལོ་རབས་༨༠པའི་ལོ་འགོར་ཨ་མེ་རི་ཁའི་རྒྱལ་ཁབ་གསང་འཛིན་ཁང་གིས་ཁོ་ལོ་ར་ཏོ་ཀྲོའུ་ཡི་ཏལ་དམག་སྒར་(Camp Hale)ནས་བོད་ཀྱི་ཇོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་གི་དྲག་དཔུང་རྐང་འཛིན་གྱི་འགན་འཁུར་མཁན་བོད་ལྗོངས་ལ་གནམ་གྲུ་ནས་མར་འཕེབས་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་བྱ་ཆེད་བོད་རིགས་གསང་ཟླུལ་ཧ་ཅང་གསང་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོང་བརྡར་ཐེངས་འགའ་བྱས། ཨ་མེ་རི་ཁའི་ཆབ་སྲིད་སློབ་ཁྲིད་དམག་དཔོན་གྱིས་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་སྐབས་སྦྱོང་བརྡར་སྦྱོང་བའི་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་"ཀྲུང་གོ་ནི་ཧ་ཅང་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་པས་རང་དབང་གི་འཛམ་གླིང་ལ་འཇིགས་སྐུལ་བཟོ་ངེས་རེད། འོན་ཀྱང་ཀྲུང་གོ་ད་ལྟ་ཕྲར་བཞིན་དབུལ་པོ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཕྱུག་པོར་གྱུར་ཚེ་འཇིགས་སྐུལ་ཕྲར་ལས་ཆེན་པོ་བཟོ་སྲིད། ཀྲུང་གོ་ད་དུང་དབུལ་པོ་ཡིན་པའི་གོ་སྐབས་སྤྱོད་ནས་ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་གིས་དེ་ཁ་བྲལ་དུ་གཏོང་དགོས། ཐོག་མར་ཕྱིད་ཚོའི་བོད་ལྗོངས་དུམ་བུར་གཅོད་པ་དང་དེ་རྗེས་ཞིན་ཅང་དང་།

ནང་སོག མན་རྫུ་ས་ཁུལ་བཅས་དུམ་བུར་གཅོད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ཚེ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ལས་ལྷག་མེད་པས་ཀྲུང་གོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཆུང་ངུར་གྱུར་ནས་རང་དབང་གི་འཛམ་གླིང་ལ་འཇིགས་སྣང་བཟོ་མི་ཐུབ། ཁྱེད་ཚོས་བོད་ལྗོངས་ཀྲུང་གོ་ལས་དུམ་བུར་གཅོད་རྒྱུའི་འོས་འགན་གལ་ཆེན་ཐོག་ཏུ་འཁུར་ཡོད་པས་ང་ཚོས་ཁྱེད་ཚོ་ལ་འདིར་ཁྲིད་ཡོང་ནས་སྦྱོང་བརྡར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་”ཅེས་བཤད།① སྦྱོང་བརྡར་དེར་ཞུགས་ཤིང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་སློབ་ཁྲིད་དམག་དཔོན་གྱི་གཏམ་དེ་ཉན་པའི་བོད་མིས་རྗེས་སུ་མེས་རྒྱལ་དང་འགྲན་ཟློད་བྱས་པའི་ཁྲོད་དུ་དཀའ་སྡུག་བཟོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཙམ་མྱངས་ཤིང་མདུན་ལམ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་རྟོགས་རྗེས། མཇུག་མཐར་རྒྱལ་ནང་དུ་ལོག་ནས་ཁྱིམ་གཞིས་བཙུགས་ཏེ་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་གནས་ཚུལ་དངོས་རྣམས་ང་ཚོར་ཇི་བཞིན་དུ་བཤད་བྱུང་། དེས“བོད་རང་བཙན་”ཞེས་པའི་སྨུག་སྤྲིན་གྱི་རྒྱབ་ཏུ་ཐར་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ཞིང་རིང་བའི་ལག་པ་བསྐྱིངས་ཡོད་པ་མཚོན། ཁ་ན་ཏ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཀ་ཏུན་རྒྱུས་བརྩམས་པའི་《དེང་རབས་ཀྱི་བོད་ལྗོངས་དཔྱད་བརྗེས་པ་》ཞེས་པའི་དེབ་ནང་དུ་ཨ་མེ་རི་ཁའི་རྒྱལ་ཁབ་གསང་འཕྲིན་ཁང་གིས་ཁོ་ལོ་ར་ཏོ་ཀྲོའུ་ཡི་ཏལ་སྐར་ས་ནས་བོད་ཀྱི་ཇོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་གི་དྲག་དཔུང་སྦྱོང་བརྡར་བྱས་པའི་གནད་དོན་གླེང་ཡོད་②པས་སྒོམ་ཞིང་རིང་བའི་ལག་པ་དེ་གནས་ཡོད་པའི་བདེན་དཔང་བྱས། ཨ་མེ་རི་ཁའི་རྒྱལ་ཁབ་གསང་འཕྲིན་ཁང་གིས་དེ་སྔ་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཇོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་དྲག་དཔུང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཚུལ་ཏྭ་ལའི་བླ་མ

① ཏིན་རྟ་ནས་ཚུར་ལོག་སྡེ་གཏན་སྡོད་བྱེད་མཁན་བསྟན་པས་༡༩༩༡ལོའི་ཟླ་༥ཚེས་༡༧ཉིན་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཕྱིར་ལོག་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་སྡེ་ལེན་ཁང་གི་མི་སྣར་བཀའ་མོལ་བྱས་པའི་ཟིན་ཐོ་ལས་དྲངས།

② [ཁ་ན་ཏ་]ཐམ་·ཀ་ཏུན་རྒྱུ(Tom Grunfeld)ཡི《དེང་རབས་ཀྱི་བོད་ལྗོངས་དཔྱད་བརྗེས་པ་》ཞེས་པའི་ཤོག་ངོས་༡༢༠པ་ནས་༡༢༢པའི་བར་གསལ། ཞུའུ་ཁྲིན་མིང་དང་ཞང་པའོ་ཡུས་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཀྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་༡༩༩༠ལོར་པར་དུ་བསྐྲུན།

རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་མངོན་གསལ་གྱིས་ཁས་བླངས་ཡོད།[1] དཔེ་དེབ་དང་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཞན་དག་གི་ནང་དུའང་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་ཤས་ནང་གི་ལས་ཁུངས་དང་། ཚོགས་ཁག ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་འགག་མི་སྣ་བཅས་ཤུང་ཤས་ཀྱིས་"བོད་རང་བཙན་"གྱི་ལས་འགུལ་སློག་ནས་ངན་སྐུལ་དང་། རྩིས་འདོན་རྒྱུད་སྐུལ། དངུལ་གྱི་རོགས་རམ་བཅས་དངོས་གནས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལྷུ་མཐུད་ཁྲབ་བསྒྲགས་བྱས། འདི་ནི་"བོད་རང་བཙན་"སྨྲ་བ་དེ་འཛམ་གླིང་གི་ཆབ་སྲིད་འཆད་སྟེགས་སུ་རྒྱུན་དུ་འཛེགས་ཐུབ་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ་སྨུག་གྲིབ་དེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱང་ཡིན།

ལོ་བཅུ་ཕྲག་འགའི་རིང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་"བོད་རང་བཙན་"ལ་མངོན་གསལ་གྲོས་གླེང་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཆ་དང་། དུས་དེབ། རྩོམ་ཡིག་བཅས་ཁག་ཅིག་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་པར་སྐྲུན་བྱས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དབྱིན་ཇི་བ་རི་ཅར་སན་གྱིས་བྲིས་པའི་《བོད་ལྗོངས་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་》(Tibet and Its History)དང་། ཧྲ་རན་སིའི་པ་ཁའོ་ཡིས་བྲིས་པའི་《བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟན་》(Introduction a L' histoire du Tibet) དེ་བཞིན་བོད་ལྗོངས་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་པར་འདེབས་བྱས་པའི་ཚགས་པར་དང་དྲིལ་བསྒྲགས་ཡིག་རིགས་སོགས་ཡིན། འོན་ཀྱང་"བོད་རང་བཙན་"གྱི་གནད་དོན་ལ་ཅུང་ཆ་ལག་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་བཤད་བྱས་ཤིང་ད་དུང་གང་ནུས་ཀྱིས་དེ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་འཚོལ་བའི་དཔེ་ཆ་ནི་ཞྭ་སྒབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་གྱི་《བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་》དང་སྐུ་ཞབས་ཧྲན་ཕུ་རག་གི་《བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གོ་བབ་》(The Status of Tibet)ཅེས་པ་དེ་གཉིས་ཡིན། དེའི་ནང་གི་《བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་》ཞེས་པ་སྔ་གཞུག་ཏུ

① ༡༩༩༣ ལོའི་ཟླ་༡༡ ཚེས་༢༨ ཉིན་《ནེའུ་ཡོག་དུས་ཚོད་ཚགས་པར་གྱི་དུས་དེབ་》གཟའ་འཁོར་དུས་དེབ་ཀྱི་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ཧྲི་ཡ་·ཧྲེ་ལེ་ཕེ་ཤིས་དྲ་ལའི་བླ་མར་བཅར་འདྲི་བྱས་པའི་གཏམ་བཤད་ལས་དྲངས།

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com